

ערב טוב לכם,

"... היוצר הוא האיש שיצא לבדו מבין חומות עירו, והלך אל ראש הגבעה ועמד שם יחידי, וראה את עירו מבחוץ: בעין קרירה ומרוחקת, בתמהון ובאירוניה. ובלי שום סתירה – גם ברחמים ובכבוד ובלב מתכווץ מכאב". עמוס עוז מעיד, שאין יפה כשעת הדמדומים לכתיבת יצירות אמנות גדולות. וברגע הזה – שבו שוקעת השמש על שנותינו בתלמה ילין וזורחת שמש חדשה, אכן מתכווץ הלב ונמלא רגשות מעורבים. הערב אנחנו מסכמים תקופה, ונפרדים מבית: תולים את נעלי הבלט, מכבים את המצלמות, מחזירים את כלי הנגינה למקומם. געגוע כבר מקנן בלבנו, ובאותה הנשימה אנחנו מבקשים "להרים ראש", ולצאת לדרך עצמאית.

תודה ענקית, מעומק הלב, שלוחה לכל מי שהפך את התקופה הארוכה הזו לקסומה ומרגשת כל-כך: למנהל בית-הספר, חיים דייטשמן, ולצוות הנפלא שמסביבו; לרכזי ולמורי המגמות, שמשמרים את ייחודו ואפיונו של בית-הספר; למחנכות היקרות, למורים המקצועיים וכמובן לצוות המשק – כולכם הייתם עבורנו מקור בלתי-נדלה של מסירות והקשבה; של תמיכה ושל אכפתיות.

כאן, בתלמה ילין, מצאנו אנשי-מקצוע מובילים – איש-איש בתחומו – ומערכת שתמיד תעודד את תלמידיה למצות את מלוא סגולותיהם כאמנים. השאיפה למצוינות, הסטנדרטים הגבוהים והביקורת הבונה במעלה הדרך – כולם נשאו תוצאות מרשימות בכל קנה מידה מקצועי. כוחו של המוסד הזה נעוץ בתפישתו, שעבודה קשה ומאומצת, כבר מגיל צעיר, תיטע באנשיו גם ערכים כמו אחריות, מוסר עבודה וחוש-צדק.

אבל לא רק הישגים על הבמה חיפשנו: לצד השיעורים, העבודות, ההופעות – נזכור בערגה את הלב הרחב שכל-כך מאפיין את תלמה-ילין: את ההון האנושי הבלתי-מתכלה, שיצר מרקם אינטימי ואוהב במסדרון; את הקשר הישיר, הבלתי-אמצעי, בין חברת התלמידים להנהלה ולמורים. ללא אותה אנושיות, היה בית הספר עלול להפוך לבית-חרושת מנוכר של שחקנים, ציירים ואנשי קולנוע. אך התמיכה, הפרגון והאוזן הקשבת הם המגינים על המקום המיוחד הזה – מפני שחיקה הניכרת במערכת החינוך כולה. תלמה ילין הוא קודם כל בית-ספר לחינוך ולטיפוח בני אדם.

אין ספק: החום שמתפרץ כאן מקירות-הגבס, הוא ההוכחה החיה לכך שנסים מתרחשים לעיתים גם ללא האמצעים המשוכללים ביותר. אדרבא – במקום שבו אוזלים המשאבים, מבעבעת היצירתיות ביתר-שאת. יש בכוחה של האמנות לחלחל אל חייהם של כולנו: בני כל המעמדות, מכל המגזרים, בכל המקומות ובכל הגילאים. לפיכך, אסור שנביט על אמנות כיצירה אסתטית-מקצועית בלבד: מדובר בלא פחות מכוח ממשי, שניתן לתעל בין השאר כדי ליצור שינוי אמיתי בחברה שסביבנו.

משום שאמנות עמוקה ואמיתית, לעולם לא תיווצר בוואקום: היא ניצתת באותו רגע חמקמק, בתווך דק ומעורפל שבין יוצר וקהלו. בוגרי מחזור מ"ו: ממחר בבוקר, עלינו לפנות אל קהל רחב יותר. עלינו, בעלי היכולות והכישורים – שזכינו ללמוד

במוסד חינוכי כזה, בתנאים כאלה, בחברה כזו – **עלינו** מוטלת עכשיו החובה להעניק בחזרה. מרטין בובר הדגיש כי נפש האדם מתהווה מתוך זיקה בינאישית, מתוך הזולת, מתוך מערכת יחסים אותנטית של "אני"-אתה". בשנים האחרונות נשאבנו, אולי, אל אותו וואקום זמני, פדגוגי – וכחלק ממנו פיתחנו תפישה מוצקה של "אני". כעת, הגיעה השעה לפגוש את הסביבה הרחבה יותר – לחתור לעיצוב פני החברה, מתוך ראייה מקיפה בהרבה.

בתודעה הציבורית, שמו של בית הספר מוסיף להתקשר עם מונחים מעוררי-מחלוקת, כמו "אליטיזם" ו"אסקפיזם". ובכן, האליטיזם לבדו אינו נזקף בעיני תמיד לחובה או לגנאי. נהפוך-הוא: דווקא אליטה חינוכית-תרבותית נראית לי רכיב חשוב בכל מדינה מתוקנת – כל זמן שתצעיד את החברה קדימה, ותמלא נדבך פעיל במתרחש מחוץ ל-ד' אמותיה. כן, גם האליטה חיונית לכלל, בתנאי שהיא איננה מתנהלת בוואקום. נדמה שבקונפליקט שבין הפרט ובין הכלל, טרם נקט תלמה ילין עמדה ערכית, שיטתית ואחידה – כזו שיוכל להתייצב מאחוריה. בשנה שעברה, פורסמה בעיתונות כתבה שבה נטען כי עשרים וארבעה אחוזים מבוגרי בית-הספר אינם מתגייסים לצה"ל: פלח ניכר מתוכם הושפע, לפחות במידת-מה, ממסרים סותרים ומבלבול שבו נתקל כאן תלמיד המגבש את דרכו העתידית. בתום תקופה ממושכת של עשייה אמנותית אינטנסיבית, רבים מאמינים כי הגיוס לצה"ל יסמן את סוף דרכם המקצועית. הנחה מופרכת זו חוטאת, לדעתי, למושגי האמנות והחברה גם יחד: אין כל מניעה שכבוגרים מיומנים, נשרת את המדינה בתחומי התמחויותינו; אם הדבר לא דרוש לצבא – נשאף לתרום בתחומים אחרים, גם הם הכרחיים לקיומנו ואגב כך לאמנות המקומית. וכן – במידת הצורך נוכל, רחמנא ליצלן, להשלים עם סטייה זמנית ממסלולנו הפרטי, מהדרך בה צעדנו **בזכות** המדינה – כדי להירתם לקידומה, על-פי סולם הערכים **שהיא** הגדירה עבורנו.

האמנות והחברה שלובות לנצח זו בזו: לאף אחת מהן אין קיום משמעותי, בלי הרכיב האחר.

אם לא נתערה בתוככי המציאות הישראלית המורכבת שעמה מתמודדות החברה והמדינה; אם לא נדע לעשות למען הקהילה הסובבת אותנו; אם לא נלמד למקם את עצמנו גם במעגל השייכות הלאומי – בל נתמה על הביקורת שנשמעת, לא מעט, לצד השבחים על רמתו של בית-הספר. אינני מכוון, כמובן, רק לצבא – אלא לכל מסגרת שחורגת במעט מהאישי, המידי והפרטי. מורים יקרים, אנא זכרו: אף ילד לא מגיע אל הבקו"ם מן הוואקום. זה, לדעתי, האתגר האמיתי **שעודנו** ניצב בפני "תלמה-ילין".

הערב נפרד בית-הספר מאחד מעמודי התווך שלו בעשרים וחמש השנים האחרונות: סגנית המנהל, תמר אלפר. תמר, את הקדשת פרק משמעותי מחייך לטובת המוסד המפואר הזה – ולכן, אך טבעי שבכל שיעור ובכל הופעה ניבטת דמותך במלוא הדרה: אישה חזקה, רבת-פעלים, מלאת-ערכים ויושר פנימי. דמות שעיצבה, במו ידיה הצנועות, דור שלם של אזרחים ואמנים. לך, שדלת חדרך נותרה תמיד פתוחה עבורנו, נאחל שכל הדלתות ייפתחו גם בהמשך.

אנו מבטיחים לכם לשוב ולבקר כאן, בכל הזדמנות, פעמים רבות: לחזור, גם אם רק לרגע, אל הבניין שמסמל עבורנו כל-כך הרבה: החצר הזו, שמכילה את הרגעים היפים ביותר – לצד הקשים ביותר; המקום הזה - שמכיל את כל-כולנו, כמו שאף מקום אחר לא יצליח להכיל.

ולבסוף, בקשה אחרונה לפני שנפנה איש-איש לדרכו ונחל רשמית את חיינו הבוגרים: בואו ונעז לחלום. בדיוק כשם שהעזנו לחלום יום-יום, כמעט בלי להרגיש, בתלמה ילין. בדיוק כפי שבקונצרט, בהצגה, בהקרנת סרטי-בוגרים או סתם בחזרות – חיינו בתוך החלום של עצמנו. פבלו פיקאסו כתב, ש"בתוך כל ילד מסתתר אמן. הבעיה היא, כיצד להישאר כזה גם כשהוא גדל".

בואו נמצא את הדרך לשמור, על נפש-האמן שקיימת בתוכנו. בכל תחום שבו נבחר לעסוק, אסור שנחשוש למתוח גבולות: לא נפחד מניסוי, תעייה, נגיעה מקורית או מבט ייחודי. לא נקבל דברים כפשוטם – אלא נחקור, ונהפוך, ונעמיק בהם. בזכות הכלים האלה, נוכל להגשים משאלות-לב כמוסות; וכן, גם לשנות: את פני האמנות הישראלית, ואת פני החברה כולה.

בהתרגשות וציפייה רבה נצא מכאן לדרך חדשה ועצמאית – אבל לגעגוע, כנראה, יש רצונות משלו.

אוהבים אתכם מאוד,

תלמידי מחזור מ"ו.